

Участник ВОВ Солуев Хамид

Уроженец села Борзой, призван в РККА в 1941 году.

Церан сий цкъа а довр дац

34 шо дӀадаьлла Сийлахь-боккха Даймехкан тӀом чекх-баьлла. Вайн Коммунистически парти, советски пачхьалкхо Ленински машар безаран араьхара политика ийса, дӀакхехьар бӀаьлехь, Советски Герзийн кечбина НицкӀаш минарри: ГӀаролехь лӀаьтӀаш хидар бӀаьлехь екхна лӀаьтӀачу стигал кӀаьхьа коммунизман гӀишхо дӀахӀотторехьа жигара кӀийсам латтон схьадогӀу советски турпала халкъ. Германски фашизмана тӀехь торим баьккхинчу Дийнахь вай боккхачу ларамца цӀераш боху 1941 — 1945-чуи шерашкаь хилалачу Сийлахь-боккхачу Даймехкан тӀамехь дакъалаьначеран.

Борзехь вежаш йаьн ву деваткье дӀиь шо хан йолуш пенсионер воькха стаг Солуев Хамид. Пезветта хӀоьттина стаг вара иза 1941-чу шарахь тӀам тӀе воьлдаьн а. Поза-дешарх на кхеташ а, хан яьлла а хӀара волуш дела хӀокхо мел чӀогӀа дехарх тӀам бечу юккье ца вохуйтуш тӀылахь гӀуллаьхк дӀайтина цугӀа командованис. Ам ма иза дӀаь, бӀаьхочо ша а мабаххара, тӀам тӀехь аттонаш хӀокхо дехна хилар.

— Суьн дуккха а аттох хетара кӀараь герз долунш фашистски йовдарех дог йаьш латар, — боху Солуев. — Амма передовойхьчул а дуккох оьшура бӀаьхӀийн куьйгаш тӀылахь, кӀийнхьегаман армехь. Хадлаз тӀевоьттуш лӀаьтӀачу бомбанашна, яккхийчу тоьпашна кӀел са а, дегӀ а ца кхоош яха езара окопаш, траншеиш, ян езара танкашна дуьхьал сооруженеш. Тхан каде хиларе хьаьжжина лахлора мостагӀ-чуьнгаьхара болу кхерам, тешаме хуьтура вайн оборона, бан безаш болу хуьлам, кӀаь-

ленаш.

Хамидан красноармейски кийжи тӀехь билгалдоккхуш ма-хилара, Днепр тӀехь 18-чу ша кӀаьсттӀаш йолчу батальонехь дӀадоладо хуьнаречу ламанхочо шен бӀаьхочун атта доцу дахар. Шех-тешийна гӀуллакх муьлхха а лаккхарчу дикаллиша, шен хевнахь кхочуш деш хиларца, гӀаравелира иза шен накъосташна юккьехь

— Дуьненчохь цхьанна а кӀаьмнашна юккьехь цкъа а хилла доцу гергарю, доттагӀалла, барт хилар гучуделира и доккха зер вайна тӀехӀоьттинчу муьрехь чӀаьлски дерриге а кӀаьмнашна, хӀаькӀашна юккьаь, — боху Хамид. — ЧӀогӀа бертахь болу цхьадоьзал хилла дӀахӀоттарх terra фашизм хӀаллакӀан ишкь а кхечира. Оьрсий, украинцаш, Гезлой, башкираш — тайп-тайпанчу кӀаьмнийн векалш бара тхьоьца. Хьо кхерамех лар веш шен дегӀ хьалхатосур долунш вара царех муьлхха а.

1942-гӀа шо чекхдӀаллаца 107-чу стрелковн батальонехь, 1944-гӀа шо эх дӀаллаца Уральски пересы

цӀерпоштана тӀеман герзан гӀирсаш фронтана тӀеузуш хьохочун деххарш кхочушден, цул тӀаьхьа медицински санитарн батальонехь, санитарн группехь красноармеец волуш а тӀом бечохь хилла Хамид Тихорецкехь, Ростовехь, Ленинградехь, Украинехь. Ткъа тӀом чекхбаьккхиниз цо Польшин столицехь Варшавехь.

— Ойла йина, тамаша бина а ца волу со гитлеровски Германия тӀехь толам баьккхина хӀинца 34 шо кхьӀчӀачу дийнахь советски хӀдкьо, Советски Армие лайначу, эшиьӀачу халонех, оцу тӀамехь цара гайтинчу турпалалех, — боху Солуев. — Партин хьекъалин куьйгаалица баьккхина толам бу иза.

ТӀом дӀабаьллачул тӀаьхьа демобилизовать вай Актюбински областана чуйогӀучу Новороссийски районехь валенкаш ечу пимокатн цехехь болх бо Солуевс II шарахь. Цул тӀаьхьа ша виначу шен юьрта, тӀам тӀе вахале хьалха а ша болх биначу Борзе юхавогӀу 1957-чу шарахь. Кирови пӀарахчу колхозехь таьд-тайгана безуаш беш жигара кӀаьлоцу цо хӀор шарахь. Цу тӀехь а санна, машарен — кӀийнхьегамехь а шӀгара доккха масал гойтуш чекхбаьлла иза. ХӀара ворхӀагӀа шо ду иза пенсехь волу. Амма шен могашалла жимма бетийла ма-хиллинехь, иза ба йа колхозан цхьацца белжаш ца беш.

ВнӀ ца во пачхьалкхо Сийлахь-боккхачу Даймех кан тӀеман дакъалаьнархо Солуев Хамид. Цуьца до тайп-тайпанчу бӀаьхаллин юьккӀан медалаш ца правительственин советӀаш. Бидийр бац ишттарини халкъо, тӀекхуьш йолчу кӀоьначу тӀаьхьено.

З. ХУТАЕВ.

Суьн тӀега: Солуев Хамид

<https://shafloy.org>